

архітектура | будівництво

№ 5-6 (1157-1158) квітень-травень 1997 рік

Безкоштовно

1945 ПОДВИГ І ПАМ'ЯТЬ 1997

На околиці с. Борщів Барішевського району Київської області на честь захисників нашого міста, що загинули в боях з німецько-фашистськими загарбниками у Вітчизняній війні стоїть цей пам'ятник.

Іван Данилович Черняхівський... Талановитий полководець Великої Вітчизняної війни. Належав до славної плеяди бойових керівників Червоної Армії.

Напередодні 52-ї річниці Перемоги над німецько-фашистськими загарбниками мені хотілося б коротко розповісти про бойовий шлях цієї скромної, але великої людини, - громадянина України. Адже багато чого пов'язано у Івана Даниловича з нашим містом: вчився

П'ятдесят два роки ми живемо під мирним небом. І так хочеться, щоб мир цей був завжди, тому що дуже важкою ціною він завойований.

А дев'яте травня для кожного ветерана Великої Вітчизняної війни - день спогадів, переживань. Так, в день цей учасники війни разом з своїми онуками, сім'ями приходять до пам'ятника Вічної Слави, потім продовжують свій шлях до музею Великої Вітчизняної війни, в стінах якого назавжди вписано назви дивізій, армій, в яких вони воювали. І тоді починаються спогади про ті важкі часи. Адже з перших годин війни радянським воїнам довелося пізнати звірства німецько-фашистських загарбників, гіркоту втрати бойових друзів, попіл радянських міст і сіл...

Низько вклоняємося Вам, наші ветерани війни і праці, і тим, хто не дочекався 52-ї річниці Перемоги над загарбниками. Щирий уклін Вам, дорогі наші ветерани!

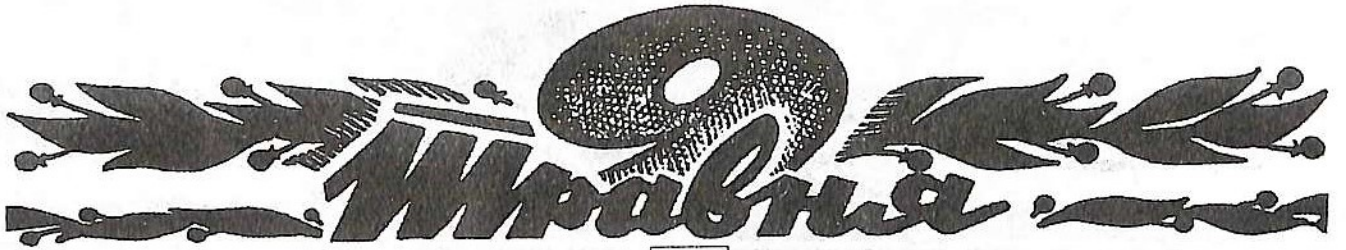
Здоров'я і щастя Вам на довгі роки життя!

ВЕЛИКИЙ СИН УКРАЇНИ

військовій справі в Києві, ходив по Хрещатику і Повітрофлотському проспекту, визволяв рідну Україну і Київ...

Яскравою зіркою пронеслася по фронтах Вітчизняної війни бойова слава І.Д. Черняхівського...

Українець. Народився 29 червня 1907 року в селі Оксаніно Уманського уїзду Київської губернії в сім'ї (Початок. Прод. на 2 стор.)

архітектура 2 будівництво

ВЕЛИКИЙ СИН УКРАЇНИ

(Продовження. Поч. на 1 стор.)

безземельного батрака. Батько працював по найму у місцевого пана.

Отроцтво та юність пройшло в с. Вербово (коло залізничної станції Вапнярка) Томашпольського уїзда Подільської губернії.

В 1924-28 роках навчався й закінчив Київську артилерійську школу. Тут, в Києві, він знайшов і подругу життя. Кохана дівчина Тася з Святошина стала його дружиною. В 1936-му з успіхом закінчує Військову Академію механізації і моторизації.

Із одної військової частини в іншу, з округа в округ його супроводжують хороші службові відгуки. В Київському окрузі його знали як розумного, тямучого, незвичайного командира танкового батальйону. В Білорусії - як виключно обдарованого командира танкового полку, що зайняв в окрузі перше місце. А в Прибалтійському окрузі він був висунутий на посаду командира 28-ї танкової дивізії з присвоєнням у позачерговому порядку військового звання полковника. На посаду командира танкової дивізії він став у війну. З успіхом воював в оборонних боях в Прибалтиці, захищав Давній Новгород.

В липні 1942-го став командувати танковим корпусом. А через кілька тижнів призначається командувати

щойно сформованою 60-ю загальновійськовою армією.

Його любили солдати й офіцери, генерали й маршали, поважали й любили прості люди. Його становленню як командира й полководця допомагали Ватутін і Василевський, Рокосовський й Жуков.

В історії взаємовідносин відзначається такий випадок. В середині жовтня 1942-го командарму Черняхівському подзвонив командуючий Воронежським фронтом Ватутін і запросив його до себе на 10 годин вечора. На питання Черняхівського які документи взяти з собою Ватутін відповів: «Нічого не треба. Чекаю на вас одного».

Н.Ф. Ватутін прийняв Черняхівського по-домашньому, не в штабі, а на квартирі.

- Завтра я, Іване Даниловичу, убуваю на новий фронт, - сказав Ватутін, - а сьогодні на дозвіллі, в хвилини відпочинку, хочу з вами по-дружньому, полюбовно поговорити та попрощатися.

Надовго запам'ятався Черняхівському цей прощальний вечір і душевна розмова з Ватутіним.

60-а армія під керівництвом Черняхівського визволяла Воронеж, Курськ і інші міста та населені пункти. Особливо відзначилися війська цієї армії в серпні і жовтні 1943-го. Тоді армія входила в склад Центрального фронту, яким командував К.К. Рокосовський.

Допоміжна роль стала головним ударом.

По задумці операції «Вихід до Дніпра» головний удар фронтом покладали на 65-у армію П.І. Батова, а армія Черняхівського відводилася допоміжна роль. Однак, в ході цієї битви сталося інакше. Армія Батова, визволивши м.Севськ, надалі була скована резервами противника, що наблизилися. А наступ військ армії Черняхівського розвивався за іншим сценарієм. Попри надзвичайному опорі, контратаці ворога, Черняхівський прорвав оборону за 2-3 доби, просуваючись уперед на 60 км та розширив прорив до 100 км. Війська його оволоділи містом Глухів і Рильськ і першими вступили на територію України. По суті допоміжний удар Черняхівського перетворився в головний удар всього центрального фронту.

Невдовзі визволено Бахмач Конотоп... Ніжин. Війська Черняхівського

долають Десну та нестримано лавиною рухаються на Захід, швидко форсуючи Дніпро; на його правому березі захоплюють 3 плацдарми в районі Окуніново, Толокунь, Ясногородка (Київська і Чернігівська області).

Визволення Києва

Незабаром 60 армія переходить в склад Воронежського фронту (Перший Український фронт, командуючий Н.Ф. Ватутін) та бере активну участь у визволенні Києва.

У бесіді з Ватутіним Черняхівський сказав: «Київ не лише серце України, але й частина мого серця».

Треба ще сказати, що випадково чи навмисно вийшло так, що командарми всіх армій, що визволяли Київ, були українцями: Черняхівський, Рибалко, Москаленко, Жмаченко, Трофіменко та заст. Командуючого фронтом Гречко.

Київ визволений, але битви й бої продовжуються. Прийшов 1944 рік. Чер-

няхівський - генерал-полковник, Герой Радянського Союзу. В квітні 1944-го він призначається командуючим крупнішого 3-го Білоруського фронту. Тепер вже сотні воїнів, тисячі танків, літаків й артилерійських орудій підпорядковано Черняхівському.

В червні-серпні 44-го успішно проведено операцію «Багратіон» по визволенню Білорусії та частини Прибалтики.

В цій же битві Черняхівський виявив себе як безстрашний солдат і мудрий полководець. Він оволодів мистецтвом перемагати. Війська форсували ряд річок, визволили величезні території Білорусії...Мінськ, Вільно і до жовтня 44-го вийшли до границь фашистської Німеччини.

Прийшов 1945 рік, січень. Починається заключний етап війни.

Фронт Черняхівського громить фашистів у їх лігвищу - Східній Пруссії. Метр за метром, кілометр за кілометром (Початок. Прод. на 3 стор.)

Журнал

архітектура з будівництвом

ВЕЛИКИЙ СИН УКРАЇНИ

(Продовження. Поч. на 2 стор.)
ром, долаючи твердий опір міст - Фортець Прусії - війська 3-го Білоруського фронту йдуть на Захід, до Кенігсберга.

В січні та першій половині лютого комфронту Черняхівський з виключною енергією та наполегливістю спрямував зусилля військ на якнайшвидший розгром ворога

Розірвався артилерійський снаряд...

18 лютого Черняхівський на машині їхав на Спостережний пункт командарма

3-ї армії Горбатова. Машина підходила до розвилки доріг, роздався артилерійський постріл... розірвався єдиий артилерійський снаряд. В машині знаходилося 5 чоловік: командуючий, водій, ад'ютант і два солдата. Осколком снаряду в груди поранений насмерть Черняхівський. В той же день він помер.

Мені, в складі делегації від Тацінського гвардійського танкового корпусу, довелося брати участь у траурній події. Увечері, 19 лютого, труну з тілом Черняхівського встановили у вагоні залізничної станції м. Істенбурга (нині м. Черняхівськ). Траурний поїзд повільно

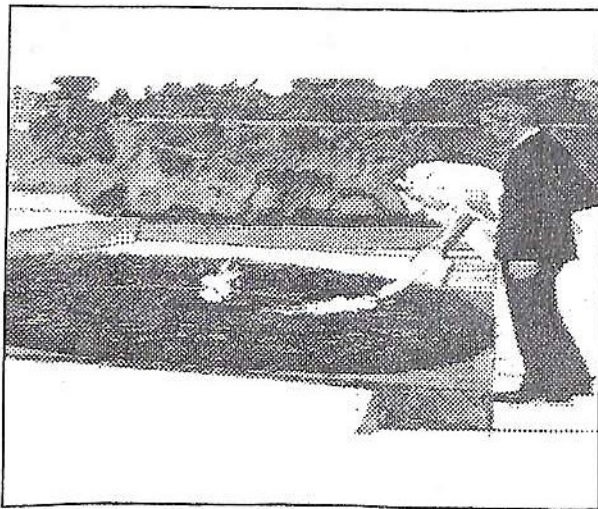
відходив від станції...Тисячі воїнів прощалися з улюбленим полководцем...

20 лютого І.Д. Черняхівського поховали в центрі міста Вільно (Вільнюс)... Після проголошення Литви незалежною державою тіло Черняхівського було переховано в Москві на Новодівочому кладовищі.

Черняхівський жив як солдат, воював як солдат і загинув як солдат на полі бою.

О.ТРОШН,
полковник у відставці

НЕ ХАЙ ВІЙНИ НІКОЛИ НЕ БУДЕ

В.Малиновський «У вічного вогню»

* * *

Время катит тяжелые воды -
пронесутся они, отшумят!..
Вот и стали далекими годы,
те, что прямо у сердца стоят...
Что за годы!.. Военные марши,
эшелоны, пожары, огни
да фанерные звезды!.. Чем дальше -
тем больней и дороже они.
Ведь давно воронье откружилось,
боль утихнуть могла и пройти,
а война - нет, она не забылась,
не сумела быльем порастить...

Генадій Красников

Знайшла медаль свого героя...

Повсякденні турботи і чималий проміжок часу віддаляє нас від страшних буднів минулої війни. В неї не жіноче обличчя. Війна не жаліла ні солдат в окопах, ні солдатських вдов і підлітків, які з останніх сил наближували перемогу над ненависним фашизмом. Та чи не найважче випадає в роки війни на долю дітей.

Одним з таких юнаків, чие дитинство безжалібно опалила війна, був і Павло Безродний. Важкий повсякденний труд в полі з 1943-1946 рік - чи не один з найяскравіших спогадів про ті часи. Зараз Павло Павлович Безродний шанована людина, чудовий архітектор, педагог і науковець, професор кафедри «Основ архітектури та архітектурного проектування» архітектурного факультету нашого університету. Нецільово, напередодні дня Великої Перемоги, йому було вручено почесну відзнаку за трудову доблесть - «За доблестний і самоотвержений труд в годы Великой Отечественной войны». Співробітники привітали Павла Павловича з заслуженою нагородою, а всі ми приєднуємось до поздоровлень і бажаємо нашому товаришеві щастя, здоров'я, благополуччя і з гордістю носити високу відзнаку держави.

С.Сьомка

Журнал «Журнал»

архітектура 4 будівництво

И ВЕЧНЫЙ БОЙ, ПОКОЙ НАМ ТОЛЬКО СНИТСЯ

- Григорію Івановичу, Ви розпочали війну лейтенантом і закінчили її лейтенантом. Це кар'єризм не назвеші. Бачу у Вас 3 ордени і багато медалей, в тому числі «За оборону Заполяр'я», «За визволення Варшави», «За взяття Берліна», «За перемогу над Німеччиною». Та, мабуть, і поранення мали?

- На фронті про звання і ордени не думали. Прагнули як найкраще виконати наказ. А поранень мав два і контузії.

- Григорію Івановичу, який випадок або подія в роки війни Вам особливо запам'яталися?

- Так, був такий випадок. Коли перекидали наш полк з Карельського фронту на Захід в 1944 році. Ешелон наш повинен був прослідкувати крізь станцію Київ. Перед Києвом викликає командир полку, гвардії підполковник Єресько П.С. та питає: «Що, земляк, скоро і наш Київ? Мабуть хочеш побачитися із батьками?». «Так» - відповів я. «Тоді збирайся. Доби тобі вистачить? А там доженеш ешелон. Заскочи й до маіх. Занитай, як брат Паша воює, а то вже давно не отримував від нього листів.» Потяг повільно підходить до перону, на ходу зскакую. Бігу на квартиру командира. Все розповідаю й розпитавши, поспішаю додому. А це близько. Де бігом, де на попутному транспорті. Прибігаю додому, мати плаче: «Грицько прийшов». За стіл садить. Як за сигналом збіглося майже все село. Мама поклала у речовій мішок окрасць хліба і ще децю їстівного і я повертаюся на вокзал. Односельці проводжають за село. Розпитують, просять. На ходу, що знаю, розповідаю. Зрозуміло, що ешелон пішов. Наздогнав його я через кілька сот кілометрів.

Вже майже 20 років в університеті. Був старшим викладачем. Багато років працював зав. лабораторією кафедри охорони праці і навколишнього середовища.

- Григорію Івановичу, яку пісню Ви любите?

- Так, пісень багато хороших. На фронті співали «Катюшу». Подобається пісня, в якій є слова «...ні хвилини покоя...». Із сучасних, люблю репертуар Віталія Білонозюка.

особливо пісню «Половина саду в'яне, половина квітне». Це розмова Степана Сергійовича Синека, начальника відділу охорони праці університету з ветераном Вітчизняної війни Григорієм Івановичем Тичиною. Автор розповідає й про військовий шлях ветерана.

ЗАГІН ЗАТРИМАВ НЕВІДОМИХ

Еще теплы стволы орудий
И кровь не всю впитал песок
Но мир настал. Вздохните люди,
Переступив войны порог...

А.Твардовский, 1945 г.

А все починалося для Г.І.Тичини випускника Демидівської середньої школи ввечері 22 червня 1941 року так. Директор школи викликав та й сказав: «Григорію, ти секретар шкільної комсомольської організації, збери кращу молодь й організує загін по боротьбі із німецькими окупантами. Гармати - шкільні малокаліберні гвинтівки та пістолети,

командир - ти. Завдання загону: в ніч охороняти школу, сільраду, криниці на колгоспній фермі та контролювати виходи та входи в село Демидів».

Що було й зроблено. Загін за 2 тижні затримав двох невідомих, що в ніч намагалися пройти в село та доставив в сільраду. А також знайшли німецьку карту та замаскований парашут. Але Григорія і його друзів це все не зовсім влаштовувало. І вони пішли у військомат, де вимагали відправити їх добровольцями на фронт. Черговий їх туди не пускав, й, почувши шум, до них вийшов сам комісар. «В чому справа?» - запитав суворо. Зрозумівши суть, повелів пропу-

стити. «Слухаю вас» - «Попліть на фронт, ми середню школу закінчили» - «Рано вам ще, юнаки. Можу тільки в училище, ось надійшла разнарядка в артилерійське училище» - «Влаштує». Поверталася молодь в село дуже радісною. Григорій, прийшовши додому, сказав матері: «Завтра відправляють в армію. Приготуйте що-небудь в дорогу...».

Після закінчення артилерійського училища Г.І.Тичину направляють на Карельський фронт до Заполяр'я. Це був 1942 рік.

Попереду буде ще захист Мурманська і Заполяр'я, участь в боях з німецькою армією. (Початок. Прод. на 5 стор.)

архітектура 5 будівництво

ЗАГІН ЗАТРИМАВ НЕВІДОМИХ

(Продовження. Поч. на 4 стор.)

ко-фашистськими загарбниками по визволенню міста Петсамо (Печівга) Фінляндія, оволодіння містом Кіркенес (Норвегія), визволення Західної України, Польща, бої в Німеччині.

А якщо коротко сказати: від Баренцева до Балтійського морів.

З приїздом на фронт до кінця 1942 року і на початку 43-го оборонні бої в Заполяр'ї. Потім із Заполяр'я дивізіон перекидають на Лоухсько-Кестингський напрямок. Тут йшли важкі бої. Наприклад. «...Йшов бій. Дивізіон «катюш» виконував завдання по відбиттю наступу противника на залізницю Мурманськ-Вологда на Лоухському напрямку. Зв'язок із дивізіоном був перерваний. Побачивши, що противник продовжує наступ, гвардії лейтенант Тичина самостійно приймає рішення на відкриття вогню. Ворог зупинився перед стіною вогню «катюш».

За цей вчинок Григорій Іванович нагороджений медаллю «За відвагу».

Начальник розвідки.

Командування помітило старанного, дисциплінованого та ініціативного офіцера й призначило його на дуже відповідальну посаду - начальника розвідки дивізіона «катюш».

В 1994-му наші війська визволили Заполяр'я і вийшли до норвезького кордону. У вересні 44-го противник відкрив артилерійський вогонь по наших позиціях. Одним із снарядів підпалено бойову установку - «катюша», що загрожувало вибухом та загибеллю бійців. Помітивши це, гв. лейтенант Г.І.Тичина з кількома бійцями кинувся гасити вогонь. За винахідливість та відвагу Григорій Іванович був нагороджений орденом Великої Вітчизняної війни II ступеня. В представленні до нагороди командир полку писав: «Під час вогневого нальоту артилерії противника на вогневу позицію дивізіона 23.09.44 одним з перших кинувся до палаючої бойової машини. Попри сильному артобстрілу, розпочав гасити полум'я, закидаючи його піском. Ризикуючи життям, керував переноскою і сам особисто переносив від палаючої машини боєприпаси...».

Коли важко поранило гв.ефрейтора Захарова, Тичина першим підбіг до нього і виніс із зони вогню.

Г.І.Тичина був зразковим начальником розвідки. Це він довів своїми діями як на Карельському, так і на 1-му Білоруському фронтах. Про це свідчить представлення командира полку до нагородження орденом червоного прапора 30.11.44 р.

«12 жовтня 44-го року одним з перших з групою бійців разом з піхотою форсував р. Петсамо-Йоке. На плацдармі швидко й своєчасно передавав координати цілей, чим забезпечив безперервну підтримку вогнем дивізіона піхоти, що переправлялася. Наступного дня під час боїв на підступах до Петсамо учбовий батальйон 28 СП отримав завдання обійти противника з фланга і перерізати дорогу, якою відходив противник. Разом із батальйоном рухалася

група розвідників 254 дивізіона на чолі з Тичиною, який мав завдання забезпечити підтримку вогнем дивізіона піхоти, яка наступає. Проїшшовши під вогнем противника по повному бездоріжжю, по коліно в болоті понад 5 км, розвідники вийшли в район дороги. Тут опір противника підсилювався. Він з 3-х сторін обстрілював розташування батальйону ружійно-кулеметним вогнем, фашисти розпочали контратаку. Група, яку очолював Тичина, винищила понад 15 чоловік. Особисто Тичина в рукопашному бою показав приклад хоробрості і відваги, винищив кілька фашистів і одного, за допомогою двох своїх бійців, захопив в полон».

В січні 1945 гв. лейтенант Г.І.Тичина брав участь в боях при прориві сильною глибоко ешелонованою оборони противника на західному березі річки Вісли, а також під час визволення Варшави.

В березні брав активну участь в ліквідації сильно укріпленого плацдарму німців на правому березі р. Одер східніше Штеттіна. Тут склалася загрожуюча обстановка. На одній з ділянок прорвався противник. У старшого командира не було під руками бойового підрозділу, щоб кинути на зустріч противнику, який прорвався. Начальник приймає єдине правильне рішення - забрати всіх, кого можна, включаючи артилеристів, зв'язківців, поварів, писарів, офіцерів і таким чином, створивши оперативну групу, озброєну стрілковою зброєю і гранатами, та повести її в атаку на противника, що прорвався. В атакуючому цепу знайшов своє місце і Григорій Іванович. Противник відступив. В ході битви ворога розбили. Наші з'єднання тіснили його і вийшли до Балтійського моря в районі міста Кольберг. В їх рядях був і гв. лейтенант Тичина із своїми розвідниками. Пізніше в бойовій біографії Тичини були бої на території Німеччини.

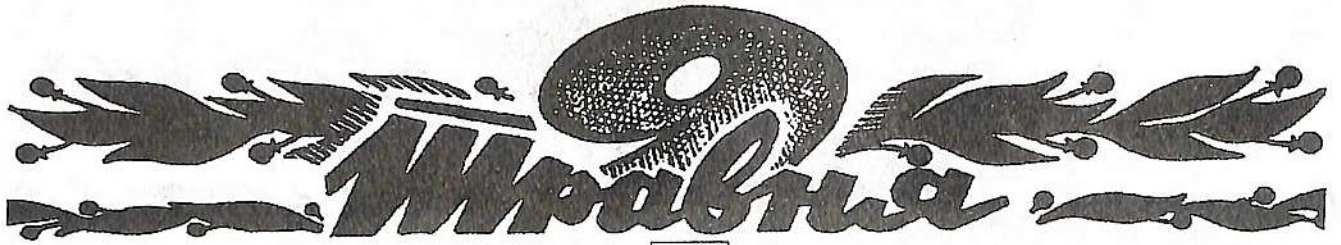
Особливо важкі бої на Зесловських висотах, а також на підступах до Берліна. Тут яскраво розкрився талант розвідника-артилеріста. Про це свідчить архівний документ - нагородний лист по представленню Г.І.Тичини до чергового ордена «Вітчизняної війни I-го ступеня».

Командир батареї «катюш».

Наприкінці квітня 1945 року гв. лейтенант Тичина призначається командиром батареї «катюш». Його батарея в складі 41-го Гвардійського ордена Червоного прапора і Олександра Невського мінометного полку брала участь в забезпеченні вогнем «катюш» штурму Рейхстагу. По рейхстагу проведений був залп «катюш».

Останній залп батареєю був проведений 6 травня на р. Ельбі, недалеко від Віттенберга. Тут відбулася зустріч з американського 9-ю армією...

Нарешті довгожданий день Перемоги. Незвична тиша. Розпочалися звільнення в запас. Григорій Іванович думав - що далі? Ночами снилося рідне село, безкраї Дніпровські луки. Манило поле. Так і бути - стану агрономом. П'і-
(Початок. Прод. на 6 стор.)

Архітектура і будівництво

ЗАГІН ЗАТРИМАВ НЕВІДОМИХ

(Продовження. Поч. на 5 стор.)

шов до командира: «Хочу вчитися в сільськогосподарському інституті. Ось рапорт на звільнення». Командир уважно вислухав: «Так, - протягнув він - треба комусь і хліб сіяти. А вам не приходила думка, що є така професія - захищати Батьківщину. У Вас, Григорію Івановичу, великий фронтний досвід. Прийде в армію молодь, хто її навчатиме і виховуватиме? З часом підете в академію вчитися. Що, переконав?» - «Так».

Так і залишився в кадрах Григорій Іванович. Командував батареєю, потім

двізіоном і одночасно вчився в академії. Потім служив в великому штабі. Ця робота не зовсім подобалася. Тягнуло до людей. Мрія збулася - призначають викладачем артилерійського училища. Багато років - заступник начальника військової кафедри - начальник учбової частини вуза...

...Вечірні сутинки. Сидимо удвох в лабораторії. За вікном дощ, доноситься шум машин, що снують по дорозі. Переді мною Григорій Іванович з убіленою головою. Дорога моя людина,

ти, як і мільйони інших воїнів на фронті палав ненавистю до ворогів, нині - ти добрий і випромінюєш очима радість і тепло.

Проводжаю Григорія Івановича на зупинку тролейбуса. Він, як і завжди, з паличкою, важкою ходою, із торбинкою в руках. Ми прощаємося, він подає мені теплу і натружену руку.

**Не старіють душою ветерани.
Життя продовжується.**

МІЦНІШЕ ТИЛ - МІЦНІШЕ ФРОНТ

- До початку Великої Вітчизняної я закінчив 8 класів, мені пішов 15-й рік. Фронт швидко наближався до Києва і все населення було мобілізовано для будівництва оборонних споруд навколо міста. Я також з матір'ю та сестрою рив протитанкові окопи в районі Вігрянних гір. Кожний день раннім ранком з своїм інструментом (лопати, сокири, кирки і ін.) ми виходили на роботу й працювали до пізнього вечора, вірячи в те, що це допоможе зупинити німців. Однак, маючи тимчасову перевагу в техніці, німці все ж зайняли Київ, коли ще не було закінчено евакуації заводів й населення. Невдовзі розпочалися облоги та відправлення молоді до Німеччини. Я поїхав на батьківщину в село Радуль Любечського району Чернігівської області до бабуськи.

Село Радуль розташоване на лівому низькому березі Дніпра, що тут є кордоном з Білорусією, що знаходиться на стрімкому високому правому березі. Щороку весняна повінь заливає Радуль водою, тому в кожному дворі є човни. Радульці є майстрами виготовлення човнів й оскільки болотяні землі навколо Радуля непридатні для землеробства, радульці спеціалізувалися на обслуговуванні водного транспорту. Це була кузня кадрів для Дніпровського пароплавства. Саме з Радуля вишло багато капітанів, шкіперів, боцманів, матросів, сплавної лісу, які сплавливали ліс з Білорусії в степові райони півдня України. Мій батько також працював в сплавної конторі дубовиком (сплавником лісу).

В лютому 1943-го я також стаю

В перший же день війни Київ зазнав бомбардувань німецько-фашистської авіації і став прифронтовим містом. Трудящі нашого міста перебудували роботу підприємств на воєнний лад, працювали на будівництві оборонних споруд, билися проти переважаючих сил ворога під час героїчної Київської оборони 1941, яка тривала 72 дні. Серед наших викладачів, співробітників є й учасники подій того часу. Одним з них є професор Михайло Аєрлович Новгородський. Його ми й попросили пригадати ці страшні дні окупації.

працювати в сплавної конторі. Цікаво також і те, що в Радулі не було німців й ходили радянські гроші.

Мабуть, враховуючи наявність великої кількості плавзасобів та досвідчених річників, командуючий армією П.І.Батов вирішив навальним кидком в середині жовтня форсувати Дніпро в районі Радуля. Це було дуже важке завдання, оскільки на крутому білоруському березі між селами Бувалки-Щитці німці створили могутній укріпрайон в два шселони.

- Розкажіть, будь-ласка, як радульці допомагали переправляти війська і зброю на правий білоруський берег?

- Радульці обладнували човни міцними лавками для кулеметників, щоб було зручніше вести вогонь на плаву і забезпечували кожний човен захисними веслами та ключчям для заділу пробойні у випадку попадання куль та уламків мін і снарядів. На цих човнах вони вміло та

швидко, уночі, під безперервним вогнем противника переправляли війська і зброю на протилежний білоруський берег. Там, закріпившись на невеличкому плацдармі, наші бійці, виявляючи безмежну хоробрість, цілий день до надходження ночі витримували безперервні контратаки німців. П.І.Батов в своїй книзі «В походах и боях» високо оцінив героїчну допомогу радульців, багато з яких загинули (понад 100 чол.).

В лютому мене з бригадою сплавної відправили в Київ, де в цей час прибув ліс в плотах з Білорусії. Нашу бригаду поселили в гуртожитку сплавної по вул. Набережно-Нікольській. Там ми всі отримали продуктові картки, які отоварювалися раз на тиждень.

- Що входило в обов'язок сплавної?

- Працював я в бригаді Землянського, досвідченого сплавної, спочатку на березі. Конопатив і смолив човни (дуби), стругав дошки для виготовлення весел, розмотував з великих бухт сталеві троси й рубав на шматки довжиною по 100 і 200 м, на кінцях яких запліталися петлі і виконував іншу роботу. В бригаді я був наймолодшим й влітку мене перевели в десятники сплаву. Ця робота полягала в тому, що я повинен був ходити по гребінцях (плоти складаються з ланок-гребінців, пов'язаних між собою сталевими тросами) та заміряти довжину колод і діаметр деревини у верхньому зрізі. Після за допомогою кубатурника я визначав кубатуру лісу в кожному гребінці. Ця робота була (Початок. Прод. на 7 стор.)

Жирівня

архітектура 7 будівництво

МІЦНІШЕ ТИЛ - МІЦНІШЕ ФРОНТ

(Продовження. Поч. на 6 стор.)
більш цікавою, але й небезпечною, тому що мокрі колоди були слизькими, оберталися навколо осі і я часто провалювався у воду між колодами, а одяг сушитися нема де, та й удари були частими.

Після визволення Києва від німців за рішенням міськкому партії було запропоновано всім повернутися на попередні місця роботи. Так я знову прийшов в сплаву контору в листопаді 1943-го. Начальником сплавної контори був порядний, щирий і розумний, комуніст Михайло Артинський (по-батькові не пам'ятаю). Німці його заарештували за 7-8 днів до визволення Києва, більше про нього нічого не чули. Були чутки, що машина з продуктами, яка їхала до сплавників лісу на р. Тетерів, виявилася у партизанів. Під час розслідування цього випадку німці дійшли висновку, що справа ця рук самого начальника М. Артинського. Ця людина врятувала багатьох молодих людей від гоніння в Німеччину.

13 грудня 1943 р. я вступив в Київський Річній Технікум на гідротехнічне відділення. Згідно наказу Верховної Ради СРСР, той, що вступив туди, вважався мобілізованим й закріпленим до кінця війни за річковим транспортом. Ми працювали по відновленню технікуму, тому що будинок був зруйнований, потім будували дерев'яний міст, який німці бомбардували з повітря. Згідно рішення міськкому партії з 15 березня 1944 р. ми працювали по розбиранню й розчищенню Хрещатика. Потім нас відправили в с. Сухолуччя на заготівлю дров і навантаження їх на баржи. Навчання наше в 1944 р. зайняло всього близько 2,5 місяців. Влітку 1944 р. нас було відправлено на геодезичну практику, яку проходили на Труханівському острові. По-справжньому вчитися ми розпочали лише з вересня 1944 р. Після відкриття навігації 1945 р. я був направлений на роботу в досвідну партію, що відправлялася з Києва в Дніпропетровськ. На ділянці Дніпропетровськ-

Дніпродзержинськ ми вели мензульну зйомку Дніпра, тому що тут річка обмежена і треба було розробити карту заглиблення Дніпра. Ця робота виконана була в зазначений строк.

Після повернення в Київ в вересні я дізнався, що в КІБІ відкрито підготовче відділення для тих, хто не мав атестату зрілості. Я подав заяву й був зарахований в КІБІ в жовтні.

- Отже, саме з цього моменту ваше життя пов'язане з нашим університетом?

- В 1946 р. в порядку екстерната я склав екзамен на атестат зрілості при 131-й школі Києва і вступні іспити на будівельний факультет. Закінчивши інститут в 1951 році, я отримав призначення на Сталінську будівлю комунізму в трест «Щекінгазстрой» Тульської області. Після завершення будівництва я був переведений в Київ в проектний інститут «Укріпрогаз», а в серпні 1954-го прийшов за конкурсом в КІБІ, де працюю й зараз вже протягом 43 років.

В І Ш А Є М О !

Едуарда Йосиповича Шилова - професора, завідуючого кафедрою економіки будівництва.

Петра Олексійовича Дьомкіна - доцента кафедри політичних наук

Віктора Сергійовича Балицького - професора кафедри технології будівельного виробництва

Юрія Петровича Пристайла - доцента кафедри будівельних машин

Олену Дмитрівну Авдесенко - доцента кафедри політичних наук

Івана Федоровича Потапенка - доцента кафедри основ і фундаментів

Рената Шамільовича Урманова - доцента кафедри основ архітектури і архітектурного проектування

Людмилу Георгіївну Бачинську - доцента кафедри основ архітектури і архітектурного проектування

Петра Івановича Литвиненка - викладача цивільної оборони

Всеволода Євдокимовича Михайленка - професора, завідувача кафедрою нарисної геометрії

Миколу Митрофановича Тимошенка - доцента кафедри охорони праці

Володимира Денисовича Вероцького - доцента кафедри архітектурних конструкцій

З ЮВІЛЕЄМ, ДОРОГІ ДРУЗІ !

Творчих успіхів в роботі, здоров'я, сил і наснаги в повсякденному житті, тепла і любові, миру й добробуту в Ваших родинах зичать Вам

КОЛЕГИ І СТУДЕНТИ

Чи є результати у «Звернення»?

Наближається річниця з опублікування в газеті «А+Б» «Звернення Ради ветеранів Великої Вітчизняної війни та праці до студентів, аспірантів, викладачів і співробітників» з приводу виховної роботи в університеті.

Матеріал цей було розглянуто і підтримано на засіданні Вченої ради університету. Деканам, завідуючим кафедрами та ін. Керівникам підрозділів доручено довести зміст «Звернення» до кожного викладача, співробітника, студента. Тираж газети переданий був в академічні групи, гуртожитки, лабораторії, читальні зали.

Ветерани закликали ректорат, профком, кожного члена колективу аналізувати стан виховання в вузі, знайти своє місце та роль в поліпшенні цієї відповідальної роботи.

Визначено, що основною силою та опорою є молодь. Викладачі повинні бути не лише вчителями, а й вихователями, дбати про духовність студентства. Важливо зберегти та примножити позитивні традиції нашого уні-

верситету в справі виховання.

Значна частина колективу університету розумом і душею сприйняла «Звернення» і поклала його положення в основу своєї професійної та громадської діяльності. Але, на жаль, не всі.

Проміжний контроль Радою ветеранів ефективності впровадження положень «Звернення» показує, що дещо поліпшилось відношення студентів до збереження громадського майна, меблів, наочної агітації. Менше стало виявів відвертого вандалізму. Але куріння в заборонених місцях продовжується, під час перерви та після занять в аудиторіях грають в карти, а й то й вживають алкогольних напоїв. В гуртожитках порушується розпорядок праці та відпочинку.

Зачахли паростки обнадійливого студентського самоуправління. Студенти, що не отримують стипендії і не надіються на неї, змушені поєднувати навчання з роботою, часто непривабливою.

Мрії про те, що вдасться виховні години включити до розкладу занять не здійснились. Як пояснив на останньому засіданні Ради ветеранів проректор з учбової роботи М.М.Осетрін, для цього треба було б повертатись до шестиденного навчального тижня, на що не погоджуються ні студенти, ні викладачі. Саме ці дні допомагають забезпеченню студентів продуктами харчування.

В умовах, що склалися, слід рекомендувати викладачам сконцентрувати виховну роботу під час спілкування з студентами в учбовому процесі, включаючи консультації в гуртожитках. Студенти повинні брати активну участь в заходах, які організуються ректоратом, деканатами, профспілковою організацією. Необхідно повніше використовувати потенційні можливості старостатів, як органів студентського самоуправління.

РАДА ВЕТЕРАНІВ

З думкою про майбутнє

4 березня на базі університету відбулась важлива подія: Голова Ради ректорів Київського регіону А.М.Тугай проводив чергове засідання Ради за участю Міністра освіти М.З.Згуровського, Першого заступника Міністра В.П.Андрущенка.

Міністр освіти М.З.Згуровський обговорив з ректорами Київського регіону перспективи розвитку вищої школи в нових економічних умовах, коли потрібно зберегти вже збалансовану систему освіти. Ректори погодились з концепцією, розробленою в Міністерстві освіти України. Сузь її полягає в тому, щоб втілити в життя новий підхід до формування держзамовлень на спеціаліста,

сформувавши поступово регіональні комплекси з багатоступеневою підготовкою фахівців. Комплекси доречно створювати навколо класичних університетів та академій. Це вже другий крок, бо перший вже зроблено заздалегідь, коли було введено бакалаврат.

Досвід об'єднання ліцеїв, коледжів навколо Національного університету ім. Т.Г.Шевченка є, і ним поділився акад. НА України проф. В.В.Скопченко. Які при цьому виникають проблеми і питання розповіли акад. І.С.Гулий - ректор Українського державного університету харчових технологій, акад. Д.О.Мельничук - ректор Національного аграр-

ного університету та інші, котрі були присутні, а присутні були всі ректори Київського регіону, що свідчить про високий авторитет Голови Ради А.М.Тугая. Під його керівництвом Рада постійно захищає інтереси вищих навчальних закладів перед державними органами і службами. Були обговорені причини та умови введення дипломів нового зразка по загальноосвітньому стандарту.

Т.ДЕВТЕРОВА,

Головний вчений секретар Ради ректорів Київського регіону

ЗАПОБІГАЙТЕ ЛИХУ

Загін ДПО-10 по охороні Залізничного району м. Києва повідомляє, що за три місяці поточного року в районі виникло 44 пожежі, загинуло два чоловіки та один постраждав. Причинами пожеж, як і раніше залишаються:

- необережне поводження з вогнем;
- необережність при палінні;
- порушення правил пожежної безпеки при користуванні побутовими електронагрівальними приладами;
- дитячі пустощі з вогнем.

Причиною виникнення багатьох пожеж являються дитячі пустощі з вогнем. Під час пожеж гинуть і самі діти. Залишившись вдома самі, вони знаходять сірники, запальнички, розводять багаття, палять папір, починають гру з вогнем.

Так 23.03.97 року в гуртожитку ЖГ «Південне», який розташований по вул. М.Кривоноса, 12 виникла пожежа в житловій кімнаті 4-го поверху. Причиною пожежі стали дитячі пустощі з вогнем. На радість, хлопчик, який вирішив побавитись сірниками, не постраждав.

Шановні доброді! Щоб запобігти лиху, ховайте сірники від дітей, не залишайте їх без нагляду. Не доручайте дітям стежити за газовими, електронагрівальними приладами. Також небезпечно залишати увімкненим в електромережу телевізори та радіоприймачі, де знаходяться маленькі діти.

Роз'яснюйте дітям, якою є небезпечна гра з вогнем, бережіть їхнє життя.

**Державний пожежний нагляд
Залізничного району.**

Засновник - Київський державний технічний університет будівництва і архітектури
"А+Б" Свідоцтво про реєстрацію: КІ, №137 від 20.12.1995 р.

А+Б
Редактор - Ірина Герашенкова
Адреса редакції: 252180, м.Київ-180,
Повітрофлотський проспект,31,
кімн.346, тел. 241-55-35

Газета звертана на комп'ютерному видавничому комплексі університету.
Комп'ютерна верстка М.В.Коханович і О.В.Горбатовська
Обсяг і полоса формату 1 друкований аркуш, тираж 1000 примірників. Замовлення №37.